ΘΕΜΑ 4ο

4.1. Ο ναός, κατά τη βουδιστική αλλά και την ινδουιστική περίοδο, αντιμετωπίζεται ως μικρογραφία του σύμπαντος, με το ιερό στο κέντρο του (έδρα της θεότητας), στο οποίο συναντιούνται ο ουράνιος κόσμος με το γήινο ή με αυτόν που βρίσκεται κάτω από τη γη. Οι στέρνες που υπάρχουν γύρω από το ναό συμβολίζουν τον ωκεανό ο οποίος περιβάλλει τον κόσμο. Σε τέσσερα κεντρικά σημεία υπάρχουν πύλες οι οποίες συμβολίζουν τα ανοίγματα του ουράνιου θόλου και την επικοινωνία του θεού με τον άνθρωπο. Οι ινδικοί ναοί συχνά λαξεύονται σε βράχο.

4.2. α. Τον 9ο αιώνα διαμορφώνεται μια καθαρά κοσμική ζωγραφική. Οι ζωγράφοι δανείζονται τα θέματά τους από τη λογοτεχνία και τα φιλοτεχνούν επάνω σε κυλίνδρους. Τα πρόσωπα σ' αυτές τις εικόνες είναι τελείως σχηματοποιημένα, ενώ τα χρώματα είναι τέτοια, που δημιουργούν ατμόσφαιρα (όπως, για παράδειγμα, μερικά κλαδιά που φαίνεται να τα έχει σκορπίσει ο άνεμος υποβάλλουν το συναίσθημα της μελαγχολίας). Ο κύλινδρος ξετυλίγεται σιγά σιγά, ανάλογα με τον τρόπο που τον προσεγγίζει ο θεατής.

β. Στην επιφάνεια του έργου, μαζί με την απόδοση του χώρου εισάγεται και η έννοια του χρόνου. Ο ζωγραφισμένος κύλινδρος είναι, με μια έννοια, ένα είδος κινηματογραφικής ζωγραφικής.